

KAMU YÖNETİCİLERİ VE KAMU POLİTİKASI: KAMU YÖNETİMİ PARADİGMALARI ÇERÇEVESİNDE TEORİK BİR ANALİZ

Sebahattin GÜLTEKİN (*)

Özet: Kamu yöneticilerinin kamu politikası ile ilişkileri kamu yönetiminin bitmeyen tartışmalarından biridir. Kamu yöneticilerinin kamu politikaları ile ilişkileri nasıl olmalıdır? Kamu politikalarını etkilemeli midir? Kamu politikalarının tamamen dışında mı kalmalıdır? Bu çalışmada kamu yönetimi paradigmaları çerçevesinde kamu yöneticilerinin kamu politikası ile ilişkileri incelenmiştir. Klasik Kamu Yönetimi'nin temsilcileri yöneticilerinin kamu politikalarının dışında kalması gerektiğini vurgulamışlardır zira kamu çalışanlarının görevi politikacıların belirlediği politikaları uygulamaktır. Yeni Kamu Yönetimi akımının temsilcileri ise kamu politikası ile ilgili kararlarda kamu yöneticilerinin uzmanlığını kullanması gerektiğini bu bağlamda da kamu yöneticilerinin kaçınılmaz olarak kamu politikaları kararlarını etkilediğini belirtmişlerdir. Yeni Kamu İşletmeciliği taraftarlarına göre ise kamu yöneticileri toplumun sorunlarına ve bürokrasi kaynaklı problemlere çözümler bulmak için liderlik fonksiyonu eda eden girişimciler olmalıdır. Bu anlamda risk almaktan kaçınmamalı; gerekirse yeni politikalar uygulamaktan çekinmemelidirler. Yeni Kamu Hizmeti anlayışı ise kamu yöneticilerini risk alan devlet çalışanları olarak değil toplum yararını ön plana alan, kamu kurumlarının karını değil topluma sağladığı faydaları ön plana çıkaran güçlü figürler olarak görmektedir. Kamu çalışanları, toplum ve toplumun parçası olarak vatandaşların yararını ön plana çıkaran değişik programlar uygulamak durumunda olduklarından esasında kamu politikalarını doğrudan etkileyen bir güç olarak değerlendirilebilir. Denilebilir ki, kamu yöneticilerinin kamu politikaları üzerindeki rolleri zamanın dinamikleri ve sosyal duyarlılıklarına göre değişen kamu yönetimi paradigmalarınca farklı yaklaşımlarla değerlendirilmektedir. Her ne kadar paradigmaların bakış açıları farklı olsa da ortaya çıkan temel tema, kamu yöneticilerinin kamu politikalarının dışında düşünülmemeyeceği, kamu politikalarıyla sürekli iç içe olduğudur.

Anahtar Kelimeler: Kamu Yönetimi, Kamu Politikası, Klasik Dönem, Yeni Kamu Yönetimi, Yeni Kamu İşletmeciliği, Yeni Kamu Hizmeti.

Public Administrators and Public Policy: A Theoretical Analysis in Frame of Paradigms of Public Administration

Abstract: The relationship of public administrators with public policy has been an enduring debate in the field of public administration. How should the relationship happen? Should public administrators affect public policies? Or should they stay away policy process? This study analyzes the relationship of public administrators with public policy through examining the paradigms of public administration from the early days of the field to today. Advocates of Classical Public Administration argue that public administrators should stay away politics. Administrators should implement the policies enacted by law-makers. Scientists of New Public Administration, however, emphasize that

(*) Doç.Dr. Polis Akademisi

public policy process should take expertise of public administrators into account. According to New Public Administration, public managers are talented people who solve the problems of the society and problems arise from the governance. Accordingly, they should not avoid taking risks and should implement new policies, if needed. New Public Service contends that public administrators are not risk takers but strong figures who take care of public good. Public administrators should not focus on efficiency and productivity of organizations but societal functions organizations play. Administrators affect public policy because they implement different policies for public good. Accordingly, different paradigms discussed the relationships of public administrators with public policies differently. Changing times, social events and dynamics affect the paradigms' stances about the relationship. While paradigms differ in their position, one might conclude that public administrators cannot be isolated from public policies; they are intertwined.

Key Words: Public Administration, Public Policy, Classical Public Administration, New Public Administration, New Public Management, New Public Service.

I.Giriş

Kamu yöneticilerinin kamu politikaları ile ilişkileri ve hükümet politikalarındaki rolleri hep tartışla gelmiştir. Kamu Yöneticilerinin, kamu politikaları ile ilişkileri hangi boyutta olmalıdır? Kamu politikalarını etkilemeli midir? Kamu politikalarının tamamen dışında mı kalmalıdır? Yoksa kamu politikalarının sadece uygulayıcısı mı olmalıdır? Benzeri sorular halen de kamu yönetimi alanının önemli tartışma konularındandır. Denilebilir ki kamu yöneticilerinin kamu politikası sürecinde bulunması gereken pozisyon, kamu yönetimi disiplinin bitmeyen tartışmalarından biridir. Kamu yöneticilerinin kamu politikasında oynadığı ya da oynaması gereken rollerle ilgili değişik dönemlerde değişik yaklaşımlar geliştirilmiştir. Kamu yönetiminin ilk dönemlerinden günümüze ortaya çıkan ana paradigmalardan konuya farklı açılardan yaklaştığını söylemek mümkündür.

Kamu yönetimi paradigmaları ile ilgili çeşitli sınıflandırmalar bulunmaktadır. Örneğin, McCurdy (1985) Kamu Yönetimini üç paradigma altında inceler; gelenekçi dönem, politika dönemi ve programlar dönemi. Henry (2004: 30) ise, çok atıf yapılan çalışmada, kamu yönetimini, yönetim-siyaset ayrımı dönemi, prensipler dönemi, siyaset bilimi dönemi, iş yönetimi dönemi ve tamamen bağımsız bir alan olarak kamu yönetimi dönemi olarak beş farklı paradigma altında incelemiştir. Kamu yönetimi alanında kabul gören ve kullanılan paradigmalardan biri de Denhardt'ın sınıflandırmasıdır. Denhardt (2004: 1-183)'a göre kamu yönetimi paradigmaları dört başlıkta incelemek mümkündür; klasik (eski) kamu yönetimi anlayışı, yeni kamu yönetimi yaklaşımı, yeni kamu işletmeciliği paradigması ve yeni kamu hizmeti.

Kamu yöneticilerinin kamu politikası kararlarında oynadığı ya da oynaması gereken rollerle ilgili birçok farklı yaklaşım bulunmaktadır. Denilebilir ki kamu yöneticilerinin kamu politikasındaki rolleri ile ilgili tartışma bu alanın en eski tartışmalarından biridir. Bu çalışma, kamu yöneticilerinin kamu politikalarındaki rolünü inceleyerek kamu yönetiminin bu en eski

tartışmalarından birine katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Bu çalışmada, Denhardt'ın yukarıda bahsedilen sınıflandırması esas alınarak, kamu yönetiminin geçmişten günümüze paradigmaları çerçevesinde alanın fikir önderlerinin görüşleri ve kamu yönetiminin bir bilim olarak kabul edilmesinden günümüze kadar önemli eserleri incelenerek kamu yöneticilerinin kamu politikası kararlarındaki rollerine nasıl bakıldığı, kamu politikalarında kamu yöneticilerine ne tür roller yüklendiği incelenmiş ve tartışılmıştır.

II. Klasik Kamu Yönetimi Döneminde Kamu Yöneticileri ve Kamu Politikaları

Kamu yönetiminin bir bilim alanı olarak kabul edilmeye başladığı klasik dönemde yaygın olan görüş; politika ile kamu yönetimi arasındaki keskin ve net bir ayrım olması ve kamu yöneticilerinin politikadan uzak durması gerektiğidir (Wilson, 1887:26; Goodnow, 1900:28-30). Siyaset-yönetim ayrımı (*politics-administration dichotomy*) olarak da adlandırılan bu anlayışa göre kamu yöneticileri tarafsız olması gereken ve siyasetin tamamen dışında bulunması gereken kişilerdir. Kamu politikalarını formüle etmek ve üretmek siyasetçilerin göreviyken, kamu yöneticileri siyasetçilerin kabul ettiği bu politikaları uygulayan, siyasetten uzak duran ve teknik ve bilimsel yöntemlerle çalışan kimselerdir (Goodnow, 1900:28). Kamu bürokrasisi ancak siyasi hayattan uzak kaldığı nispette hayat bulacaktır (Wilson, akt. Henry, 2004; 34). Kamu yöneticilerinin siyasetten uzak durması onların aynı zamanda ahlaki sorumluluğudur (Weber, akt., Overeem ve Rutgers, 2003: 173). Politika yapmak siyasetçilerin işidir; kamu yöneticileri tarafsız kamu mensupları olarak bu sürece dâhil olmamalıdır. Kamu yöneticilerinden beklenen politikaları belirlemek değil uygulamaktır. Willoughby (1927)'ye göre her ne kadar kamu politikası yapmak ile uygulamak arasında kesin bir ayrım olduğunu söylemek zorsa da politika yapmak ile uygulamak farklı şeylerdir ve bu nedenle kamu yöneticileri kamu politikaları yapımından uzak durmalı ve verimliliği artırıcı prensiplere odaklanmalıdır.

Klasik kamu yönetimi döneminin en önemli isimlerinden Taylor'un *Bilimsel Yönetimin İlkeleri* (1911) isimli çalışmasına bakıldığında da görülecektir ki kamu yöneticilerinden beklenen kendi organizasyonlarına yoğunlaşmaları ve bu doğrultuda işçilere bıraktıkları birçok görev ve sorumluluğu kendi uhdelere almaları gerektiğidir. Bu demektir ki kamu yöneticilerinin temel görevi organizasyonlarda verimlilik ve etkinliğin artırılmasıdır. Kamu politikaları bağlamında yöneticilerden bir girişim beklenmemektedir. Doğaldır ki, kendi personeline daha fazla odaklanan, bilimsel yöntemleri kullanmaları için sürekli araştırmalar içinde olan, hatta kendisinin daha iyisini yapabildiğini düşündüğünde işi personelinden alıp kendi yapan kamu yöneticilerinin kamu politikaları için fazla zamanı kalmamakta, tamamen organizasyona odaklı bir yönetim anlayışı beklenmektedir. Leonard

White'a göre de kamu yönetimi, politikadan tamamen ayrı, apolitik ve bağımsız bir alandır (akt. Storing, 1965:46). Kamu politikaları yapımı sürecinden uzak kalmak aslında hem kamu yönetimi için hem de yöneticiler için olumlu ve istendik bir durumdur (Weber, akt. Overeem ve Rutgers, 2003: 173).

Bu görüşlerin aksine, Gulick kamu yönetimi ile politikanın ayrılamayacağını, kamu yönetimi uzmanlığının politikalarından geçtiğini, politikadan tamamen arınmış bir yönetim anlayışının tamamen güçsüz bir kamu yönetimi ortaya çıkaracağını ve kamu yöneticilerinin kamu politikalarını anlayan, koordine eden ve yönünü çizen insanlar olduğunu belirtmiştir (akt. Fry, 1998:81). Simon (1946) politikacıların politikaları belirleyen, kamu yöneticilerinin de bu politikaları uygulayan insanlar olduğundan hareketle politikanın kamu yöneticilerinin alanından çıkarılması gerektiği ve çıkarılabileceği düşüncesinin gerçekçi olmadığını, aksine kamu yöneticilerinin uzmanlıklarının kamu politikalarının belirlenmesinde büyük faydaları olacağından kamu yöneticilerini kamu politika sürecine daha fazla entegre etmek gerektiğini belirtmektedir. Waldo (1948: 23) da kamu yönetimi siyaset bilimi içinden doğmuş bir disiplin olduğundan kamu yönetiminin kamu politikalarının dışında olarak değerlendirilmesine karşıdır. Appleby (1945) ise kamu yöneticilerinin tavsiyeleri ve uygulamalarıyla kamu politikalarını sürekli etkilediğini ve bu nedenle de kamu yönetiminin politika yapma olarak nitelenebileceğini dile getirmiştir.

Her ne kadar Gulick, Simon, Waldo ve Appleby gibi bazı kamu yönetimi düşünürleri farklı görüşleri savunsalar da, Klasik Dönem kamu yönetimi fikir adamlarının büyük çoğunluğu, kamu yöneticilerinin kamu politikalarının oluşmasında bir rol almalarının uygun olmayacağı ancak politikacılar tarafından belirlenen politikaların uygulayıcısı oldukları vurgulamıştır. Hatta kamu yöneticilerinin politikalarla ilgilenmelerinin onları sapma davranışına yönlendireceği belirtilmiştir. O zamanın şartları düşünüldüğünde bu düşüncenin yaygın olarak karşılaşılabilecek bir durumdur çünkü özellikle zamanın ABD'sinde 'spoils sistem' olarak adlandırılan teamülle kamu yöneticileri politikacılar tarafından doğrudan seçilmekte ve değişen iktidar partisi ile birlikte kamu yöneticileri de değişmekte bu da beraberinde sapma davranışlarını getirmekteydi. Bu nedenle zamanın bilim adamları kamu yöneticilerinin kamu politikalarından ve daha genel anlamda politikadan tamamen uzak durması gerektiği düşüncesini öne çıkarmışlardır. Kısacası, Klasik Kamu Yönetimi döneminde hâkim görüş; politika sürecinden ve bu bağlamda kamu politikalarının belirlenmesinden uzak, sadece bilimsel prensiplere göre hareket eden kamu yöneticileri beklentisinde olan ve kamu yönetimini daha çok etkililik ve verimlilik perspektifinde değerlendiren anlayıştır.

III.Yeni Kamu Yönetimi Döneminde Kamu Yöneticileri ve Kamu Politikaları

Kamu politikasının kamu yönetimindeki yeri ile ilgili bakış açısı Yeni Kamu Yönetimi (*New Public Administration*) anlayışı ile birlikte dikkat çekici bir değişim gösterdi. Yeni Kamu Yönetimi sosyal eşitliği verimlilikten öncelikli gören, toplumu oluşturan değişik segmentlerin kamu yönetimine katılmasının beklendiği, sosyal politikalara ağırlık verilmesinin ve kamu yöneticilerinin kamu politikasına aktif katılımın beklendiği bir yaklaşımdır (Denhardt, 2004: 102-109).

Yeni Kamu Yönetimi, klasik dönemin aksine kamu yöneticilerinin politikadan uzak kalmasını değil bizzat kamu politikası ‘yapmalı’ anlayışını savunmaktadır çünkü diğer politik aktörler yoksulluk ve ayrımcılık gibi sosyal problemlere çözüm bulmakta yetersiz kalmaktadır (Denhardt, 2004: 102). Yukarıda da belirtildiği gibi esasında bazı önemli isimler, daha Klasik Kamu Yönetimi Döneminde politika-yönetim ayrımına sert eleştiriler getirmişlerdir. Özellikle, Gulick (1937)’in çalışması, *Organizasyonun Teorisi Üzerine Notlar (Notes of the Theory of Organization)*, ile birlikte kamu yönetimi bilim adamlarının görüşleri değişmeye başladı. Gulick’in de belirttiği gibi, yeni oluşan görüşe göre politika ve kamu yönetimi birbirinden ayrılmaz mahiyettedir. Bu nedenle, kamu yöneticileri de kamu politikalarının ayrılmaz bir parçasıdır. Kamu politikasını formüle edenler, kamu yöneticilerinin uzmanlıklarından faydalanmalı ve kamu politikalarını buna göre şekillendirmelidirler; toplumsal sorunların çözümünde kamu yöneticilerinin uzmanlık ve tecrübelerinden yararlanılmalıdır (Waldo, 1948: 138-140; Pressman ve Wildavsky, 1973:). Denilebilir ki, kamu yönetimi-siyaset ayrımı 1950 yılında John Merriman Gaus tarafından ifade edilen “kamu yönetimi teorisi aynı zamanda politika teorisidir” anlayışından sonra tamamen terk edilmiş bir görüntüdedir (akt. Henry, 2004: 34).

Dror (1969:231)’a göre kamu yönetimini [verimlilik odaklı olma gibi] ekonomik bir bakış açısıyla değerlendirmek kaçınılmaz bir tavır olsa da bu, kamu yönetiminin önemini ve fonksiyonlarını göz ardı eden tehlikeli bir yaklaşımdır. Kamu yöneticileri bu bağlamda ekonomik yaklaşımdan ziyade politika analizlerine yoğunlaşmalıdır. Yeni Kamu Yönetimi paradigmasının öncülerinden Kaufmann (1969:270-275), Frederickson (1971:297) ve Krislov (1974:334)’un da aralarında olduğu bazı bilim insanları, kamu yöneticilerinin sosyal eşitlik ve toplumun tüm kesimlerinin temsil edilebilirliklerini sağlamak durumunda olduklarını ileri sürmüşlerdir. Özellikle Frederickson (1971:299-305)’a göre kamu yöneticileri, toplumdaki azınlıklar ve dezavantajlılar yararına hareket etmelidir. Kanun yapıcılar zaten toplumun çoğunluğunu oluşturanlar yararına yasalar çıkarmakta ve politikalar belirlemektedirler. Çoğulcu demokrasi genellikle çoğunluğun haklarına odaklanır ve azınlıkları ihmal eder. Kamu yöneticileri kendi hareket ve uygulamalarıyla bu eşitsizliği ortadan kaldıracırlar. Bu hareket tarzı bile kendi başına bir kamu politikasıdır ki kamu

yöneticilerinin bu kamu politikasının mimarı ve uygulayıcısı olarak değerlendirilmek çok da iddialı bir yaklaşım olmayacaktır.

Yeni Kamu Yönetimi, sosyal adaleti engelleyen kamu politikalarını değiştirmeyi hedeflemektedir ve bu bağlamda da kamu yöneticilerine önemli görevler düşmektedir. Bu nedenle, kamu yöneticileri risk almalı ve kanunları dezavantajlılar yararına yorumlamalıdır. Kamu yöneticileri ayrıca değişim odaklı olmalıdırlar. Bu değişim odaklılık Klasik Kamu Yönetimi anlayışındaki istikrarlı olma temel değeri ile kıyaslandığında Yeni Kamu Yönetiminin getirdiği temel bir yenilik olarak görülebilir. Bu bağlamda Frederickson (1996)'un da son derece yerinde olarak vurguladığı gibi, değişim odaklı kamu yöneticilerinin temel hedeflerinden biri, sosyal adalete zarar veren kamu politikalarını değiştirmek olmalıdır ve bu nedenle de kamu yöneticileri kamu politikalarıyla doğrudan ilgilenmeli ve yön vermeye çalışmalıdır. Krislov (1974:332)'a göre kamu politikalarına toplumsal destek sağlamak yönetimin temel ödevlerinden biri olduğundan kamu yöneticileri kamu politikalarına destek sağlamaya çalışmalıdırlar.

Bütün bu görüşlere bakıldığında, kamu yöneticilerinin kamu politikası sürecinde etkin olması gerektiği fikri ağırlık kazanmaktadır. Hatta risk alan ve azınlıklar ve dezavantajlılar yararına işlemlerde bulunan yöneticilerin bizzat kamu politikası yaptığı da söylenebilir. Kamu yöneticileri, yasaları ve politikaları bizzat uygulayan kişilerdir. Yani politikaların uygulanma aşamasının en etkin aktörleridir. Bu uygulamalar sırasında sürekli inisiyatif kullanırlar. Bu inisiyatifler politikaların mahiyetini önemli ölçüde etkilemektedir. Politikaların uygulanma süreci politika dizaynının ayrılmaz bir parçasıdır (Pressman ve Wildavsky, 1973:320). Bu nedenle de kamu yöneticilerinin politika uygulama fonksiyonlarını kamu politikasından ayrı değerlendirmek gerçekçi bir yaklaşım olmaktan uzaktır. Kingdon (1984:446-7)'a göre de kamu politikaları yürütmenin, politikacıların, medyanın, çıkar gruplarının ve kamu yöneticilerinin dahil olduğu bir katılımcı grubunun etkileriyle şekillenir ki, kamu yöneticilerini kamu politikalarından bağımsız değerlendirmek mümkün değildir.

Kamu organizasyonlarının politik bir enstrüman olduğunu söyleyen ve bu nedenle kamu yönetiminin değişik politik düşünceleri kapsayıcı bir şekilde organize edilmesi gerektiğini belirten Krislov ve Rosenbloom (1981:79), kamu yöneticilerinin güç kaynaklarını da saymış ve en önemlileri arasında meclis ve milletvekilleri ile yakın temas ve asıl amaçları kamu politikalarını kendi çıkarları doğrultusunda etkilemek olan çıkar-grupları (interest groups) ile bağlantıda olmayı da belirtmişlerdir (8-10). En yalın ifadesiyle bu bakış açısı kamu yöneticilerinin kamu politikası üretenler ve kamu politikasını etkilemeye çalışanlarla ne kadar iç içe olduğunun ve bu dönem fikir adamlarınca bunun teşvik edildiğinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Yazarlar ayrıca kamu yöneticilerinin politikacılara karşı sorumlu olduklarını belirtmişlerdir (1981:15). Politikacıların temel görevlerinden birinin kamu politikası olduğu

düşünüldüğünde kamu yöneticilerinin kamu politikalarından uzak kalmasının mümkün olmadığı değerlendirilebilecektir. Krislov ve Rosenbloom'a göre aslında kamu bürokrasisi toplumu bir arada tutmak için politik rejimler tarafından kullanılan bir kementtir (109) ve bu nedenle de kamu yönetimi ile kamu politikaları arasında mesafe olduğunu söylemek hiç de gerçekçi değildir (187). Bu demektir ki kamu bürokrasisi bizatihi bir kamu politikasıdır. Lambright (1971:332)'ın da çok dikkat çekici olarak vurguladığı gibi "kamu yönetimi kamu politikası yapmadır."

Açıktır ki kamu yöneticileri kamu politikalarıyla içli dışlıdır. Hatta, Thomas (1990:491)'ın kullandığı ağaç analojisi ile değerlendirilirse, kamu yönetimini ağaca benzetmek ve bu ağacın köklerinin vatandaşlar ve kamu politikaları olduğunu söylemek mümkündür. Kuşkusuz kökleri, kamu yönetimi ve yöneticilerini derinden etkileyecektir. Kamu yöneticilerinin politik güçlerin altında ve etkisinde faaliyet gösterdiği (Boyne, 2002;100) düşünüldüğünde bu ilişki daha net görülebilecektir. Etkin olan, değişim odaklı çalışan, risk alan ve dezavantajlılarla azınlıklar yararına bir şeyler yapmaya uğraşan kamu yöneticilerinin bizzat bazı politikaların belirleyicisi oldukları ifade edilebilir. Kamu yöneticilerine sosyal eşitliği sağlamak ve toplumda ezilen ve dışlanan gruplara yardım etmek misyonları yükleyen Yeni Kamu Yönetimi akımı, kamu politikaları ile kamu yöneticilerinin ayrılmaz parçaları olduğunu ifade etmektedir. Daha ilginç bir yaklaşımla kamu yönetiminin politik bir problem olduğu ve politik değerlerle ilgili bulunduğu da söylenebilir (Sayre, akt. Rosenbloom, 1983:435). Bu nedenle denebilir ki kamu yöneticilerinin görevi, toplumsal sorunların altına girip onları çözmeye çalışmaktır. Bu da tabiatıyla kamu politikalarının bizzat içinde olmayı gerektirir.

IV.Yeni Kamu İşletmeciliği Döneminde Kamu Yöneticileri ve Kamu Politikaları

Kamu yöneticilerine belki de en fazla sorumluluk yükleyen paradigma, Yeni Kamu İşletmeciliği (*New Public Management*) akımıdır. Yeni Kamu İşletmeciliği, devletin küçülmesini ve özelleştirmeye ağırlık verilmesini teşvik eder; bununla birlikte kamu yöneticilerinin risk almasını ve geniş yetki ve inisiyatifler kullanmasını bekler. Yeni Kamu İşletmeciliği'ne yön veren ve popüler olmasına büyük katkılar sağlayan *Devletin Yeniden Keşfi (Reinventing Government)* hareketini inceleyen deLeon ve Denhardt (2000:90,96)'a göre bu hareket, politik teori ile doğrudan alakalıdır zira bir devletin yaptığı faaliyetler olarak kamu yönetimi, politik teorinin merkezindedir. Bu yönüyle kamu yönetimini kamu politikalarından ayrı olarak değerlendirmek isabetli bir yaklaşım olmayacaktır.

Yeni Kamu İşletmeciliği'ne göre kamu yöneticileri aktif girişimci olmalıdırlar. Bu yaklaşımda en belirgin öge, kamu yöneticilerine verilen güçtür. Yöneticiler daha fazla güçlendirilmiş ve istedikleri sonuçları elde etmek için

özel sektördeki mevkidaşlarının serbestisi tanınmıştır. Kamu yöneticilerinin özel sektördeki gibi liderlik tarzı yönetim anlayışı benimsemeleri istenilen bir hareket tarzıdır zira günümüz devlet işleyişinde birçok aksaklık bulunmakta, klasik yöneticilik yaklaşımları toplumun sorunlarını çözmede yetersiz kalmaktadır. Kamu yöneticileri toplumsal liderler olarak toplumdaki ve devlet işleyişindeki sorunları düzeltmede en önemli figürlerdir ve tam da bu nedenle bu tarz bir liderlik anlayışı sergilemek yöneticiler için bir hak değil bir ödev ve sorumluluktur (Behn, 1998: 220-221).

Behn (1998:209-222)'in de vurguladığı gibi kamu yöneticileri birçok sorunu çözebilecek liderlerdir. Örneğin, yasama organlarıncı çıkarılan kanunlarda muğlak ifadeler çokça bulunmakta, uygulayıcılar olan kamu çalışanlarına geniş inisiyatifler tanınmaktadır. Çok net olmayan yasaları yorumlamak ve kamu yararını göz önüne alarak uygulamaya geçirmek kamu çalışanlarının sorumluluğudur. Ancak bir organizasyonda yasanın aynı şekilde anlaşılması ve aynı şekilde uygulanması ancak kamu yöneticilerinin inisiyatifiyle mümkündür. Bu nedenle de kamu sektörü yöneticilerinden beklenen kendi organizasyonlarına ve topluma önderlik etmeleridir. Aynı şekilde yürütme erki bazı kamu organizasyonlarını göz ardı edebilir ya da gereken önemi göstermeyebilir. Vatandaşlar kamu organizasyonlarına ve kamu yönetimi faaliyetlerine karşı ilgisiz kalabilir. Yine açılan davalar ve yargısal kısıtlamalar ve standartlar nedeniyle çalışanların morali düşebilir. Tüm bu sorunlar kamu yöneticilerinin güçlü liderler olmasını gerektirir. Topluma ve kendi çalışanlarına liderlik eden kamu yöneticileri bu sorunları ilacı olacaktır. Her ne kadar kamu yöneticilerini bu denli güçlü liderler olarak görmek problemleri bir bakış açısını çağırırsa da politika belirleme ve kamunun uygulamalarındaki rolünü görme açısından önemli veriler sunmaktadır.

Kamu yöneticilerinin politik güç kullanma hakkı olduğunu dolayısıyla kamu politikalarını etkileme gücü bulunduğunu belirten Terry (1998:196-198)'ye göre kamu yöneticilerinin liderlik yapması gerekliliğinin nedenlerinden biri de bu yöneticilerin kötü bir sistem içine sıkışmış kaliteli kişiler olmasıdır. Eğer yöneticiler daha serbest hareket alanına kavuşurlar ve özel sektördeki gibi birbirleriyle yarışlırsa pozitif kamusal sonuçlar ortaya çıkacaktır. Yetenekli ve kaliteli olan kamu yöneticileri liderlik yaparsa bu durumdan toplumun tamamı faydalanabilecektir.

Aynı şekilde Borins (2000:500) de kamu yöneticilerinin değişim odaklı olduğunu bu bağlamda politikacılardan daha önde olduklarını dile getirirken kamu yöneticilerinin bu durumundan hem kamu organizasyonlarının hem de ülkenin faydalandığını dile getirmiştir. Her ne kadar kamu yöneticilerinin toplumun parasıyla risk alması eleştirilse de Borins'e göre, kamu yöneticileri politikacılara göre ülkeye fayda bakımından daha yenilikçidir ve dürüstlük içinde çalışmaktadırlar. Bu anlamda bu dönemde kamu yöneticilerinden beklenen topluma önderlik edip yön çizmeleri ve yönlendirmeleridir.

Yeni Kamu İdareciliği döneminin bilim insanları kamu yöneticilerine çok büyük sorumluluklar yüklemekte ve doğrudan kamu politikası yapım sürecinin bir parçası olmasını hatta bizzat kamu politikaları üretmesini beklemekte ve bu nedenle de kamu yöneticilerinin kamu politikalarının formüle edilmesi ve yapımından uzak kalamayacağını belirtmektedirler. Toplum içinde ve organizasyonlarda oluşan sorunların çözümü büyük oranda kamu yöneticilerinin hem kamu bürokrasisinde hem de toplum içinde alacaklar güçlü inisiyatifle doğru orantılı olacaktır anlayışındadırlar. Bu bakış açısıyla kamu yöneticilerinin çok güçlü oldukları ve politikadan uzak kalamayacakları söylenebilir. Burada ortaya çıkan temel sorun Yeni Kamu İdareciliği savunucularının konulara sorunlar perspektifinden yaklaşmaları ve kamu yöneticilerini bu sorunları çözme mercii olarak görmeleridir. Halbuki günümüz gelişmiş demokrasilerinde yönetim sistemleri, kamu yöneticilerinden kamu politikasının yapımına angaje olmasını değil politika yapımından sorumlu organların ürettiği politikaları uygulamalarını ve sonunda da politika yapan bu organlara karşı sorumlu olmalarını beklemektedir. Bu anlamda denebilir ki Yeni Kamu İdareciliği kamu yöneticilerinden aslında demokratik değerlerin ruhuna ve beklentilerine uymayan bir hareket tarzı beklemektedir (Goodsell, akt. Riccucci, 2001:172). Kamu yöneticileri tıpkı özel sektör meslektaşları gibi kar ve verimlilik için gerekli bütün çabayı göstermeli ve gerekirse risk almalıdır. Bu risk kamu bütçesini kullanmayı gerektirdiği düşünüldüğünde Yeni Kamu İdareciliğinin bu duruşu ile ilgili daha sağlıklı analizler mümkün olacaktır. Bu bağlamda denilebilir ki Yeni Kamu İdareciliği, market ekonomisi prensiplerini anayasal prensiplerin önüne koymakta ve kamu yöneticilerinden serbest piyasadaki meslektaşlarının hareket tarzını beklemekte ve bunun için de atılması gereken tüm adımları, alınması gereken tüm riskleri ve yapması gereken tüm politikaları yapmasını ve uygulamasını beklemektedir.

V.Yeni Kamu Hizmeti Döneminde Kamu Yöneticileri ve Kamu Politikaları

Yeni Kamu İşletmeciliğine bakıldığında görülecektir ki kamu yöneticileri seçilmiş olmamalarına rağmen kamu politikası üretmektedirler. Bu durum, demokratik teorinin ruhuyla bağdaşmamaktadır (Moe, 1994). Ramos (akt. Ventriss ve Candler, 2005:354) da Yeni Kamu İşletmeciliği anlayışının vatandaşları pasif müşteri olarak kabul etmesine karşı çıkmaktadır. O'na göre halk vatandaşdır ve kendilerini ilgilendiren diğer konular gibi kamu politikası yapımını da aktif olarak katılmalıdırlar. Kamu yöneticilerinin fonksiyonunun sadece verililiğe indirilemez zira kamu yöneticileri toplum için çok daha fazlasını yapabilecek donanım ve pozisyonadırlar. Esasında kamu yöneticilerinin görevi kamu politikası yapmak değil, vatandaşlar arasında toplum bilinci oluşturmaya çalışmaktır. Diğer bir ifadeyle, yöneticiler kamu yararı ortaya koymaya çalışmalıdırlar çünkü kamu yararı hâlihazırda olan bir

şey değildir ve kamu yöneticilerinin çalışmaları ile elde edilebilir (Ramos akt. Ventriss ve Candler, 2005:454).

Kamu yöneticileri vatandaşların devlet hizmetlerine katılmasını sağlamak ve bunu yaparken de kamu otoritesini onlarla paylaşmak durumundadır. Yöneticilerce toplumsal aktivitelere katılması teşvik edilen vatandaşlar, hem toplumun bir parçası olur hem de sivil toplumu geliştirir (Denhardt ve Denhardt, 2003: 52). Yeni Kamu Hizmeti (*New Public Service*) anlayışı olarak nitelenen bu yaklaşıma göre kamu yöneticilerinin görevi toplumu yönlendirmek ve yönetmek değil aksine onlara hizmet etmek ve bireyleri koordine ederek toplumsal bilinç ortaya çıkarmaktır.

Yeni Kamu Hizmeti anlayışı, kamu yönetiminin itibar ve değerinin daha fazla olması gerektiğini ve demokrasi, vatandaşlık ve kamu yararı gibi değerlerin yeniden ele alınarak kamu yönetiminin temel değerleri olarak öne çıkarılması gerektiğini vurgulayan bir paradigmadır (Denhardt ve Denhardt, 2003: 46-56). Yeni Kamu Hizmeti, kamu yöneticilerinin vatandaşları bir müşteri değil vatandaş gibi görmeleri, kamu yararını gözetme odaklı bir anlayışı benimsemeleri, girişimci yönetim anlayışı yerine hizmet odaklı bir anlayışı uygulamaları, demokratik hareket tarzını kabullenmeleri ve verimlilik odaklılık yerine insan odaklı yönetimin benimsenmesi gerektiğini ve hesap verebilirliğin verimlilik ve karlılıktan çok daha öte ve komplike bir durum olduğunu belirtmektedir (Denhardt ve Denhardt, 2003:119-120).

Denhardt ve Denhardt (2000:555), ayrıca kamu yöneticilerinin kamu politikalarının uygulayıcısı olarak stratejik düşünüp demokratik hareket etmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Kamu politikaları ve programlarının başarıya ulaşması ancak vatandaşların da içinde olduğu kolektif bir çaba ve ortaklık sayesinde mümkün olacaktır. Kamu yöneticileri de bu ortaklığın en aktif parçalarından biri olmalıdır. Yeni Kamu Hizmeti anlayışının öncüsü kabul edilen bu isimlerin yaklaşımına göre bize Yeni Kamu Hizmetini de kamu yöneticilerinden beklenen kamu politikalarını vatandaşın ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde uygulamalarıdır. Bu demektir ki, kamu yöneticileri, kamu politikalarının uygulayıcıları olarak, kamu politikalarına son şeklini veren insanlardır ve onlar inisiyatiflerini demokrasinin en temel ögesi olan vatandaş memnuniyeti odaklı kullanmalı ve kamu politikalarını o doğrultuda uygulamalıdır. Bu doğaldır çünkü Yeni Kamu Hizmetinde kamu yöneticilerinden beklenen halka karşı sorumlu olmaları ve bu doğrultuda uygulamalara gitmelidirler (Denhardt ve Denhardt, 2001:397).

Bellah vd. (1985: 252-257)'nin da son derece isabetli olarak vurguladığı gibi insanlar giderek daha bireysel bir yaşam tarzı benimsemektedirler. Toplumsal yaşamdan uzaklaşan insanlar bireyselleşmektedir. Ancak daha mutlu değillerdir, aksine daha mutsuz bireyler haline gelmektedirler. İronik şekilde bu durum insanları topluma daha fazla yabancılaştırmaktadır. Açık ki birey ile toplum arasında bir gerginlik ortaya çıkmaktadır. Bu gerginliği azaltmak ve uyumu ortaya çıkarmak için diyaloga ve

iletişime ihtiyaç vardır. Normalde bireyselleşen ve daha fazla kendine odaklanan insanlar diğer bireyleri ve toplumu çok fazla düşünmemektedir. Bu noktada toplumu düşünecek ve toplumsal bilinci ve toplumsal yaşamın düzenli devamını sağlayacak olan insanlar kamu yöneticileridir. İnsanlar arasında toplum bilincini yayacak olan aktörler yöneticilerdir.

Yeni Kamu Hizmeti yaklaşımının savunucularının istediği kamu yöneticisi rolüne bakıldığında görülecektir ki yöneticiler güçlü aktörler olmalıdır zira onlardan beklenen kamu yararını ortaya çıkarmak, kamu alanı oluşturmak, toplumu oluşturan bireylerin kamu hizmetlerine ve kamuyu ilgilendiren kararlara katılmasını sağlamak ve onlara hizmet etmek gibi görevler güçlü liderler istemektedir. Kamu yöneticilerinin yeni kamu işletmeciliğindeki risk alan girişimci kişiler olması beklenmemesine rağmen, verimlilik ve kar yerine kamu yararına ve toplumsal bilincinin oluşmasına odaklanan kamu yöneticileri beklenmektedir ki buda güçlü bir lider tavrı gerektirmektedir. Appleby (1945:120)'in de belirttiği gibi bütün ulusu düşünerek kamu yararını ortaya koyacak ve toplumsal bilinci oluşturabilecek özel insanlar kamu yöneticileridir. Vatandaşlar yönetimin ve kamu politikalarının aktif birer unsuru haline gelmelidir ve bunu sağlamak kamu yöneticilerin görevlerinden biridir. Kamu yöneticileri vatandaşların topluma entegrasyonu sağlamasında önemli bir etkindirler ve bu doğrultuda uygulamalarda bulunmaları gerekmektedir. Kamu yöneticilerinin vatandaş-toplum birlikteliğini sağlayıcı, kolaylaştırıcı ve destekleyici hareket tarzları benimsemesinin başlı başına kamu politikası belirlemek olduğu söylenebilir. Bu açıdan bakıldığında Yeni Kamu Hizmeti yaklaşımı kamu yöneticilerinin kamu politikalarından uzak duramayacağını kastetmektedir denilebilir.

VI.Kamu Yöneticilerinden Beklenen Roller Neden Değişmektedir?

Kamu yöneticilerinin kamu politikasında oynadıkları roller ve onlardan beklentiler zaman içinde değişiklik göstermektedir. Kamu yöneticilerinin kamu politikaları ile ilişkilerinin ve oynaması beklenen rollerin paradigmalara göre farklılaşmasının belki de en önemli nedeni, değişik kamu yönetimi paradigmalarının ağırlıkla dillendirildiği zamanların gereklerinin ve dönemin sosyal olaylarının kamu yöneticilerin rollerini yakından etkilemesidir. Örneğin 19. Yüzyıl sonu ve 20. Yüzyılın ilk yıllarından ABD'de ana düşünce çok politik hale gelmiş olan kamu yönetimini siyasetin etkisinden kurtarıp sadece kendi partidaşlarına hizmet vermeyi hedefleyen kamu yönetimi yerine siyasetin etkisinden uzak ve bütün vatandaşlarına karşı siyasi düşüncesi ne olursa olsun tarafsız olan kamu yönetimine sahip olmaktır. 'Spoils system' olarak da bilinen himaye (*patronage*) sistemi bütün ülke vatandaşlarını olumsuz etkilemekteydi (Knott ve Miller, 1987). Kamu pozisyonlarındaki bütün çalışanlar aynı zamanda siyasi yönü de olan figürler idi. Bu nedenle kamu yönetimi bilim insanları eserlerinde kamu yöneticilerini politikanın etkisinden uzak tutmaya

çalışmaktaydılar. Odak, politika yerine verimlilik ve yapısal konular idi. Bu da tabiatıyla kamu yöneticilerinin kamu politikaları yapım sürecinde rol oynamaması demektir.

Aynı şekilde Yeni Kamu Yönetimi olarak bilinen döneme yön veren düşüncelerin zamanın en önemli sosyal olayları olan vatandaşlık hakları hareketi (*civil rights movement*) ile paralel olarak şekillenmesi tesadüf olmasa gerektir. Özellikle siyah derili Amerikan vatandaşlarının bazı haklara kavuşması hareketi olarak nitelendirilebilecek vatandaşlık hakları hareketi, toplumun tüm segmentlerinin kamuda temsil edilmesi ve kamu yöneticilerinin toplumun dezavantajlı ve azınlık kesimlerine özel muamelelerde, bir nevi pozitif ayrımcılıkta, bulunmasını istemekteydi. Bu bağlamda kamu yöneticilerinden sosyal eşitliği sağlaması ve politikaların formüle edilmesi ve uygulanması safhalarında inisiyatif kullanması beklenmekteydi.

1980'li yıllarla beraber özelleştirme ve devleti küçültme eksenli yaklaşımlarla gelişen Yeni Kamu İşletmeciliği kamu yöneticilerinin de daha ekonomi odaklı hareket ederek verimlilik ve karlılığı hizmet anlayışlarının merkezine yerleştirmelerini istemekteydi. Özellikle ABD'de Reagan dönemi ile İngiltere'de Thatcher dönemi devleti küçülten ve ekonomi odaklı çalışan kamu yöneticileri beklentisini ortaya çıkardı. Bu doğrultuda da kamu yöneticilerinin girişimci olmaları beklenmekte ve devletteki tüm aksayan noktaları çözebilecekleri belirtilmektedir.

Teknoloji ya da bilgi çağı olarak nitelendirilebilecek günümüzde vatandaşlar daha da bireyselleşmekte toplumsal yaşamdan uzaklaşmaktadır. Toplumcu bir düşünceye ve toplumsal bilince ihtiyaç bulunmaktadır. Bundan dolayı kamu yönetimi paradigmalarından en sonuncusu olan Yeni Kamu Hizmeti kamu yöneticilerine kamu yararını gözetme ve toplum bilinci ve anlayışı oluşturma sorumluluğu vermiştir.

Görüldüğü gibi, zamanın problemleri, ihtiyaçları ve öncelikleri kamu yöneticilerinin kamu politikasındaki rollerini doğrudan etkilemektedir. Değişen zaman, toplumsal dinamikler, beklentiler ve sosyal olgular, kamu yöneticilerinin kamu politikası ile ilgili rollerini de değiştirmekte, farklı beklentiler ve bakış açıları ortaya çıkarmaktadır.

VII.Sonuç

Kamu yönetimi paradigmalarına bakıldığında görülecektir ki klasik dönem dışındakilerin kamu yöneticilerini kamu politikasının dışında değerlendirmedikleri söylenebilir. Klasik dönem de ise kamu yöneticilerinin siyasetin ve dolayısıyla da kamu politikalarının uzağında kalması istenmekteydi... Ancak bu bakış açısında kamu yöneticileri kamu politikalarından tamamen soyutlanmıştır demek gerçekçi bir yaklaşım olmayacaktır. Kamu yöneticilerinden beklenen en azından kamu politikalarını uygulamaktır. Politikaları bizzat uygulamak da kamu yöneticilerinin politika sürecinin aktif bir elementi olduğunu gösterir. Hatta Pressman ve Wildavsky

(1973:320-321)'ye göre kamu politikaları uygulama aşamasında şekillenir. Diğer bir ifade ile kamu politikalarına asıl şeklini veren uygulayıcılardır. Bu perspektiften bakıldığından uygulayıcı olarak, kamu politikası formüle edilmesi ve kabul edilmesi aşamasının dışında olması istenen kamu yöneticilerinin esasında kamu politikalarını doğrudan etkilediğini hatta şekillendirdiğini söylemek çok da iddialı bir yaklaşım olmayacaktır.

Kamu yöneticilerini tamamen politikadan bağımsız hale getirmek, kamu politikası sürecinin dışında tutmak pek de gerçekçi bir yaklaşım görünmemektedir. Günümüz devlet sistemleri kamu yöneticilerine politikanın tamamen dışında kalabilmek için yeterince otonomi vermemektedir (Long, 1949: 180). Özellikle bütçe konusunda kamu organizasyonları ve onların yöneticileri politikacılarla birlikte hareket etmektedir ve kamu organizasyonlarının bütçeleri politikacılarca belirlenmektedir. Hizmetlerin devamı ve iyileştirilmesi, yeni hizmetler sunulması ve yatırım gibi konularda bütçenin önemini bilen yöneticiler bu nedenle siyasetçilerle sürekli içli dışlı olma ihtiyacı hissetmektedirler.

Kamu yöneticilerinin kendilerine siyasetler tarafından verilen bütçeyi bazı programları daha fazla ön plana çıkaracak şekilde kullanmaları, diğer bir ifadeyle kendilerine ayrılan bütçeyi belli programlara ağırlık verecek şekilde kullanmaları, da tabiatı itibarıyla bir kamu politikası hareketidir. Bazı program ve uygulamalara ağırlık verilmesi o program ve uygulamaların kamu yöneticileri tarafından tercih edildiğini ve bir politika olarak uygulanmaya çalışıldığını gösterir.

Kamu yöneticileri kamu politikalarıyla sürekli iç içedirler. Esasında politikaların yönetimi kamu yöneticileri, yasama üyeleri ve yürütme aktörlerinden oluşan 3'lü grubun kendi aralarındaki iki-yönlü etkileşimlerinden doğrudan etkilenmektedir (Krause, 1996:). Tabiatıyla kamu yöneticileri kamu politikasını etkilemektedirler. Zamanın problemleri, sosyal olayları, öncelikleri ve gündemdeki sıcak konuları kamu yöneticilerinin kamu politikası üzerindeki rollerini de yakından etkilemektedir. Denilebilir ki kamu yöneticileri, başarılı bir kamu yönetimi sergileyebilmek ve değişen zaman ve şartlarda başarılarını devamlı kılmak ve etkin kamu hizmeti sunabilmek için yeni politikalar üretmek ve uygulamak durumundadırlar. Sonuçta, kamu yöneticilerinin politikalar üzerindeki roller zamana göre değişmekte, değişen kamu yönetimi paradigmalarıyla farklı yaklaşımlarla değerlendirilmektedir. Ancak gelinen noktada yaygın görüş "kamu yönetimi politik süreçten ayrı düşünülemez. Kamu yönetiminin parçası olan insanlar, sadece mal ve hizmet sunmazlar aynı zamanda kamu tavrının [politikalarının] kolaylaştırıcısı, tercümanı ve düzenleyicisidirler" (Guy, 2003, p. 652). Meclis üyeleri kanunlar yaparlar, politikalar belirlerler, devletin hareketlerine karar verirler ancak uygulayıcı değildir. Kamu politikalarını uygulamak kamu yöneticilerinin işidir. Bu bağlamda açıktır ki kamu yöneticileri kamu politikaları için vazgeçilmez

aktörlerdir; her zaman kamu politikalarının bir parçası olmuşlardır ve politikadan soyutlanamaz görünmektedirler.

Kaynaklar

- Appleby, P. (1945), "Government is Different" , Shafritz ve Hyde, (Ed.), *Classics of Public Administration (6.baskı)*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p. 119-123.
- Behn, R. D. (1998), "What Right Do Public Managers Have To Lead?" *Public Administration Review*, Vol. 58, No:3, May/June, p.209-224.
- Bellah, N. B., Madsen, R., Sullivan, W. M., Swidler, A. ve Tipton, S. M. (1985), "Habits of the Heart: Individuyalism and Commitment in American Life", New York: Harper & Row Publishers.
- Borins, S. (2000), "Loose cannons and rule breakers, or enterprising leaders? Some evidence about innovative public managers". *Public Administration Review*, (60),6, p.498-507.
- Boyne, G. A. (2002), "Public and Private Management: What's the Difference", *Journal of Management Studies*, 39(1), January, p. 97-122.
- deLeon, L. ve Denhardt, R. B. (2000), "The Political Theory of Reinvention", *Public Administration Review*, 60(2), March/April, p.89-97.
- Denhardt, R. B (2004), "Theories of public administration" (4.baskı). Belmont, California: Thomson-Wadsworth.
- Denhardt,J.V. ve Denhardt, R. B. (2003), "The New Public Service: Serving not steering", Armonk, New York: M.E.Sharpe.
- Denhardt, R. B ve Denhardt, J. V. (2001), "The new public service: Putting democracy first", *National Civic Review (90)* 4, p.391-400.
- Denhardt, R.B. ve Denhardt, J.V. (2000), "The new public service: Serving rather than steering". *Public Administration Review*, (60), 6, p. 549-559.
- Dror, Y. (1967), "Policy Analysts: A New Professional Role in Government Service", Shafritz ve Hyde, (Ed.), *Classics of Public Administration (6.baskı)*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p.231-238.
- Fry, B. R. (1998), "Mastering Public Administration: From Weber to Waldo", New York, NY: Seven Bridges Press.
- Frederickson, H. G. (1996), "Comparing the Reinventing Government Movement with the New Public Administration", *Public Administration Review*, (56), 3, May/June, p.263-270,
- Frederickson, H. G. (1971), "Toward a New Public Administration", Shafritz ve Hyde, (Ed.), *Classics of Public Administration (6.baskı)*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p.296-307.

- Goodnow, F. J. (1900), "Politics and Administration", Shafritz ve Hyde, (Ed.), *Classics of Public Administration (6.baskı)*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p.28-30.
- Gulick, Luther (1937), "Notes on the Theory of Organization", Shafritz, Hyde ve Parkers (Ed.) , *Classics of Public Administration*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p.90-98.
- Guy, M. E. (2003). Ties the Bind: the link between Public Administration and Political Science. *Journal of Politics*, 65 (3). P.641-655.
- Henry, N. (2004), "Public Administration's Century in a Quandary", Chapter 2 in *Public Administration and Public Affairs*, 9.baskı, Pearson/Prentice Hall, Upper Saddle River, NJ.
- Kaufmann, H. (1969), "Administrative Decentralization and Political Power", Shafritz ve Hyde, (Ed.), *Classics of Public Administration (6.baskı)*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p.266-278.
- Kingdon, J.W. (1984), "How does an idea's time come? Agendas, alternatives and public policies". Shafritz ve Hyde, (Ed.), *Classics of Public Administration (6.baskı)*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p.445-450.
- Knott, J. ve Miller, C. (1987), "Reforming Bureaucracy: The Politics of Institutional Choice", New Jersey: Prentice Hall.
- Krause, G. A. (1996, November), "The institutional dynamics of policy administration: Bureaucratic influence over securities regulation", *American Journal of Political Science*, 40 (4), 1083-1121.
- Krislov, Samuel (1974), "Representative Bureaucracy", S Shafritz ve Hyde, (Ed.), *Classics of Public Administration (6.baskı)*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p.330-334.
- Krislov S. ve Rosenbloom D. H. (1981) "Representative Bureaucracy and the American Political System", New York: Praeger.
- Lambright, W. H. (1971) "The Minnowbrook Perspective and the Future of Public Affairs: Public Administration is Public-Policy Making", F. Marini (ed.), *Toward A New Public Administration: The Minnowbrook Perspective*, p.332-346.
- Long, N. E. (1949), "Power and administration", *Public Administration Review*, (9), 4, s. 257- 264.
- McCurdy, H.E. (1985), "Public administration: A bibliographic guide to the literature", New York: Dekker.
- Overeem, P. ve Rutgers, M. (2003), "Three Roads to Politics and Administration: Ideal Foundations of the Politics/Administration Dichotomy", M. Rutgers (ed). *Retracing Public Administration*. JAI/Elsevier Science.
- Pressman, J. L. ve Wildavsky, A. (1973, "Implementation", Shafritz ve Hyde, (Ed.), *Classics of Public Administration (6.baskı)*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p.319-322.

- Riccucci, N. M. (2001), "The "Old" Public Management Versus The "New" Public Management: Where Does Public Administration Fit in?", *Public Administration Review*, (60), 2, March/April, p.172-175.
- Rosenbloom, D. H. (1983), "Public Administration Theory and the Separation of Powers", Shafritz ve Hyde, (Ed.), *Classics of Public Administration (6.baskı)*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p. 434-444.
- Storing, H. J. (1965), "Leonard White and the Study of Public Administration", *Public Administration Review*, 25 (1), p. 38-51.
- Simon, H. A. (1946), "The Proverbs of Administration", Shafritz, Hyde ve Parkers (Ed.) , *Classics of Public Administration*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p.136-149.
- Taylor, F. W. (1911), "Scientific Management", Shafritz, Hyde ve Parkers (Ed.) , *Classics of Public Administration*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p.43-45.
- Terry, L. D. (1998), "Administrative Leadership, Neo-Managerialism, And The Public Management Movement", *Public Administration Review*, Vol. 58, No: 3, May/June, pp. 194-200.
- Thomas, Jr., R. R. (1990), "From Affirmative Action to Affirming Diversity". Shafritz ve Hyde, (Ed.), *Classics of Public Administration (6.baskı)*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p. 486-494.
- Ventriss, C. ve Candler, G. G. (2005), "Alberto Gurerreiro Ramos, 20 Years Later", *Public Administration Review*, Vol. 65, No: 3, May/June, p.347-357.
- Waldo, D. (1948), "The Administrative State: Conclusion", Shafritz, Hyde ve Parkers (Ed.) , *Classics of Public Administration*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p. 150-154.
- White, L. D. (1926), "Introduction to the Study of Public Administration", Shafritz, Hyde ve Parkers (Ed.) , *Classics of Public Administration*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p.56-63.
- Wilson, W. (1887), "The Study of Administration", Shafritz ve Hyde, (Ed.), *Classics of Public Administration (6.baskı)*, Thomson Wadsworth Publication, Belmont, CA, p.16-27.
- Willoughby, W.F. (1927), "Principles of Public Administration", Brokings Institution.